

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/760/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6114212341
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivica Hanusková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6114212341.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivicy Hanuskovej a členov senátu Mgr. Štefana Baláža a JUDr. Alexandra Mojša v právnej veci navrhovateľa Intrum Justitia Slovakia, s. r. o., so sídlom Karadžičova 8, Bratislava, IČO: 35 831 154, právne zastúpeného JUDr. Jánom Šoltésom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom Karadžičova 8, Bratislava proti odporkyni B. Z., nar. XX. XX. XXXX, bytom B. XXXX/XX, Z. Z., zastúpená opatrovníčkou Zuzanou Kánovou, súdnou tajomníčkou Okresného súdu Banská Bystrica, za účasti vedľajšieho účastníka občianske združenie VŠEOBECNÁ OCHRANA PRÁV SPOTREBITEĽOV, so sídlom Šafárikovo námestie 7, Bratislava, IČO: 42362962, právne zastúpeného JUDr. Bohdanom Jakubisom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom Dobrovičova 13, Bratislava, v konaní o zaplatenie 568,08 € s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 20C/200/2014-114 zo dňa 26. 05. 2015, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu p o t v r d z u j e .

Odporkyni a vedľajšiemu účastníkovi na strane odporkyne náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol návrh navrhovateľa, ktorý sa domáhal voči odporkyni zaplatenia istiny vo výške 568,08 € s príslušenstvom titulom plnenia zo zmluvy o vydaní a používaní platobnej karty uzavretej dňa 01. 02. 2008 v spojení so zmluvou o poskytnutí balíka produktov a služieb pre fyzické osoby uzavretej medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporkyňou. Z návrhu navrhovateľa mal okresný súd za preukázané, že právny predchodca navrhovateľa - Slovenská sporiteľňa, a. s., Bratislava zriadila v prospech odporkyne bežný účet, na ktorom poskytla v jej prospech úver vo forme povoleného prečerpania peňažných prostriedkov na účte. V dôsledku neplnenia platobných povinností odporkyňou a prekročenia limitu povoleného prečerpania peňažných prostriedkov nad rámec povolenej sumy došlo k vzniku nepovoleného prečerpania peňažných prostriedkov na účte odporkyne v trvaní viac ako päť dní, čím nastal prípad porušenia podľa článku 14 bod 14.1 obchodných podmienok. Predmetná pohľadávka bola na navrhovateľa postúpená zmluvou o postúpení pohľadávok uzavretou medzi Slovenskou sporiteľňou, a. s., Bratislava ako postupcom a spoločnosťou navrhovateľa ako postupníkom dňa 28. 03. 2013 z titulu nepovoleného prečerpania peňažných prostriedkov na účte vo výške dlžnej sumy 696,52 € s príslušenstvom. Okresný súd zdôraznil, že predpokladom postupiteľnosti pohľadávky banky na inú osobu je, že klient, v danom prípade odporkyňa, bola v omeškaní aspoň 90 dní a banka ju na splnenie písomne vyzvala tak, ako to predpokladá ust. § 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z. z. o bankách (ďalej v texte len „Zákon o bankách“), účinného v čase postúpenia pohľadávky. Keďže navrhovateľ v konaní nepredložil listinné dôkazy, ktorými by preukázal, že jeho právny predchodca - banka - pred postúpením pohľadávky odporkyňu písomne vyzvala na splnenie jej záväzku a ani to, že odporkyňa bola v omeškaní so splatením záväzku aspoň 90 dní, neuniesol dôkazné

bremeno, uvedené skutočnosti nepreukázal, v dôsledku čoho mal okresný súd za to, že nie je aktívne vecne legitímovaný na uplatnenie daného nároku aplikujúc ust. § 525 ods. 1 OZ v spojení s § 39 OZ. Postúpenie pohľadávky považoval za postúpenie v rozpore s obsahom a účelom zákona v zmysle ust. § 39 OZ, v dôsledku čoho návrh v celom rozsahu zamietol.

O trovách konania rozhodol okresný súd podľa § 142 ods. 1 O. s. p..

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej 15 dňovej lehote (§ 204 ods. 1, veta prvá O. s. p.) odvolanie navrhovateľ. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie s tým, že odvolanie odôvodňoval tým, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil. Namietal, že svoju aktívnu vecnú legitímáciu v konaní preukázal predložením listinného dôkazu, a to oznámením o postúpení pohľadávky spolu s oznámením dôvodu nedoručenia zásielky, obsahom ktorej bolo oznámenie o postúpení pohľadávky. Predloženým oznámením o postúpení pohľadávky si postupca, teda jeho právny predchodca splnil povinnosť v zmysle § 526 OZ. Relevantné oznámenie postupcu dlžníkovi o postúpení pohľadávky bez ďalšieho zakladá aktívnu legitímáciu postupníka na vymáhanie postúpenej pohľadávky. Účelom ust. § 92 ods. 8 Zákona o bankách je úprava výnimiek z bankového tajomstva a ustanovenie tohto paragrafu v odseku 8 nehovorí o podmienkach platnosti postúpenia pohľadávok, ale iba o podmienkach, za splnenia ktorých nedochádza k porušeniu bankového tajomstva. Účel ustanovenia § 92 ods. 8 Zákona o bankách je vyjadrený aj v jeho dôvodovej správe, podľa ktorej sa aj vrátane odseku 8 upravujú ďalšie prípady prelomenia bankového tajomstva. Nejde teda o zákonné podmienky pre platné postúpenie pohľadávky bankou, nedodržanie ktorých by spôsobovalo neplatnosť postúpenia. Okrem jazykového výkladu je nevyhnutné pri výklade právnych predpisov a ich posudzovaní z pohľadu nárokov na platnosť právneho úkonu brať na zreteľ ústavný príkaz preferencie výkladu v prospech platnosti právneho úkonu a dôvody neplatnosti nerozširovať nad rámec zákonom uvedených prípadov. Ustanovenie § 92 ods. 8 Zákona o bankách zakladá povinnosť banke, ako postupcovi splniť svoje povinnosti a nie jemu ako jeho právnenmu nástupcovi.

Pre prípad, že odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa v zamietavej časti potvrdí ako vecne správne, odvolaním napadol aj výrok o náhrade trov konania, konkrétne výrok, ktorým mu bola uložená povinnosť nahradiť trovy konania vedľajšiemu účastníkovi na strane odporkyne. Združenie by malo byť, ako vedľajší účastník, spôsobilé poskytovať kvalifikovanú právnu ochranu a pomoc spotrebiteľovi bez toho, aby muselo byť zastúpené advokátom, preto trovy vynaložené vedľajším účastníkom nepovažuje za trovy potrebné na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva. Navyiac, vedľajší účastník na strane odporkyne svojím konaním nijako neprispel k meritórnemu rozhodnutiu. Navrhol, aby odvolací súd vedľajšiemu účastníkovi na strane odporkyne náhradu trov konania nepriznal.

Vyjadrenie k odvolaniu nebolo podané.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle ust. § 212 ods. 1 O. s. p. a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne v celom rozsahu podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

Navrhovateľ v odvolaní poukázal na to, že napáda rozsudok prvého stupňa z dôvodu, že okresný súd vec nesprávne právne posúdil, ak ho nepovažoval za aktívne vecne legitímovaného v konaní.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva. O omyl pri aplikácii práva ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo, ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval.

Podľa § 92 ods. 8 Zákona o bankách, ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len "postupník"), aj bez súhlasu klienta. Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať postupníkovi aj

dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávka; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom.

Spôsobilým predmetom postúpenia v zmysle ust. § 92 ods. 8 Zákona o bankách môže byť iba pohľadávka alebo jej časť za predpokladu predchádzajúcej písomnej výzvy banky a skutočnosti, že klient banky je napriek výzve nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní. Uvedené predpoklady sú zákonným predpokladom pre platné postúpenie pohľadávky banky. Musia byť splnené v čase postúpenia pohľadávky. Uvedené ustanovenie je lex specialis k inštitútu cesie.

Sprísnenie zákonných predpokladov postúpenia bankovej pohľadávky môže byť považované za zákonný predpoklad z dôvodu, že po postúpení pohľadávky rôznym subjektom už nad pohľadávkou nie vždy je zachovaná kontinuita dôležitého dohľadu centrálnej banky, ktorá kontrola je osobitne dôležitá v priebehu trvania úverového vzťahu.

Uvedené predpoklady sú zákonným predpokladom pre platné postúpenie pohľadávky banky. Splnenie zákonom požadovaných predpokladov na postúpenie pohľadávky banky však zo strany navrhovateľa nebolo preukázané. Vzhľadom na skutočnosť, že navrhovateľom nebolo preukázané naplnenie všetkých predpokladov možnosti postúpenia pohľadávky tak, ako to vyžaduje § 92 ods. 8 Zákona o bankách, postúpenie pohľadávky nie je možné považovať za platné, preto odvolací súd v zhode so súdom prvého stupňa dospel k záveru, že navrhovateľ nie je nositeľom práva, ktoré bolo predmetom postúpenia a odporcom uplatnené v tomto konaní. Keďže navrhovateľ nemá aktívnu vecnú legitímáciu, žalobu bolo potrebné zamietnuť.

Povinnosť tvrdenia a dôkazná povinnosť v predmetnom konaní spočíva na navrhovateľovi. Súdu neprináleží zaobštarávať si z vlastnej iniciatívy dôkazy preukazujúce dôvodnosť žaloby. Zároveň nie je zrejmé, prečo by mal výzvu predkladať súdu právny predchodca navrhovateľa, ak z ust. § 92 ods. 8 Zákona o bankách vyplýva povinnosť banky pri postúpení pohľadávky odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávka, čo znamená, že ak banka klientov vyzývala na splnenie splatného dlhu, dôkazné prostriedky súvisiace s touto skutočnosťou by sa mali nachádzať v dispozičnej sfére navrhovateľa.

Dôkaznú povinnosť môže účastník plniť od začiatku konania v žalobe, vo vyjadrení k nej, mimo týchto procesných úkonov v rámci prípravy pojednávania, pri odročovaní pojednávania, a pod.. Povinnosť označiť dôkazy sa vzťahuje na všetky tvrdenia, ktoré sa uviedli v žalobe a vo vyjadrení odporcu. Poslednou procesnou možnosťou splnenia dôkaznej povinnosti je okamih vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej. Cieľom dôkaznej povinnosti je unesenie dôkazného bremena v rozsahu, v ktorom dôkazné bremeno spočíva na účastníkovi konania bez ohľadu na jeho procesné postavenie. Nesplnenie dôkaznej povinnosti prináša so sebou také rozhodnutie súdu, ktoré vychádza zo skutkového základu zisteného z dôkazov navrhnutých účastníkom v opačnom procesnom postavení, než je účastník, ktorý nesplnil alebo nedostatočne splnil svoju dôkaznú povinnosť. Dôkazným bremenom sa rozumie zodpovednosť účastníka za výsledok konania, ktorý závisí od zistení z navrhnutých a vykonaných dôkazov. Zmysel uplatňovania dôkazného bremena spočíva v zabezpečení reálneho uplatnenia základného práva na súdnu ochranu aj v prípadoch, v ktorých sa vykonajú všetky navrhnuté dôkazy, prípadne iné, aj iné, než navrhnuté dôkazy a súd napriek tomu nemá jednoznačne skutkový základ pre svoje rozhodnutie. V takom prípade musí rozhodnúť v situácii dôkaznej núdze, ktorej dopad (neúspech v konaní) pričíta tomu účastníkovi, na ktorom predovšetkým podľa predpisov hmotného práva leží dôkazné bremeno, t.j. zodpovednosť za preukázanie skutočností významných z hľadiska hmotného práva.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že správnym bol záver súdu prvého stupňa o tom, že právny predchodca navrhovateľa bol oprávnený postúpiť svoju pohľadávku voči odporkyňi len po tom, ak bola odporkyňa napriek jej písomnej výzve nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením, čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke, a to aj bez súhlasu odporkyne. V prípade, že takéto predpoklady splnené neboli, príp. z vykonaného dokazovania ich splnenie nevyplývalo, bolo potrebné na takúto pohľadávku hľadieť ako na nepostupiteľnú, teda pohľadávku, ktorej postúpenie by bolo v priamom rozpore so zákonom. Z tohto dôvodu by teda samotná zmluva o postúpení pohľadávky v časti týkajúcej sa takejto nepostupiteľnej pohľadávky bola absolútne neplatným právnym úkonom, na ktorú neplatnosť je povinný súd v konaní ex offa aj bez námietky odporkyne prihliadať. Pokiaľ ustálená súdna prax (R 4/2008) už v minulosti ustálila, že zmluva o postúpení pohľadávky uzavretá v rozpore s ust. § 525 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ak by postúpenie odporovalo dohode s dlžníkom) je absolútne neplatným právnym úkonom, tak takýto záver platí o to viac, ak postúpenie pohľadávky odporuje zákonu, na dodržiavanie ktorého sa zmluvné strany dôvodne pri uzatváraní zmluvy o peňažnom záväzku spoliehali.

Vecná legitímácia je stav vyplývajúci z hmotného práva, pričom táto otázka posúdenia zákonných podmienok pre postúpenie pohľadávky z bankového úveru na iný subjekt bez bankového oprávnenia nie je otázkou, ktorá by bola odlišným spôsobom riešená v rozhodnutiach súdov. Zákonné podmienky pre postúpenie pohľadávky z platnej za predpokladu predchádzajúcej písomnej výzvy v zmysle ust. § 92 ods. 8 Zákona o bankách sú zákonnými predpokladmi pre platné postúpenie pohľadávky banky. Z dôvodu, že tieto skutočnosti v predmetnej veci preukázané neboli, správne súd prvého stupňa dospel k záveru, že navrhovateľ nemá aktívnu legitímáciu na podanie žaloby, ani oprávnenie vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru, lebo nie je oprávnený na vykonávanie bankovej činnosti. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane navrhovateľa), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane odporcu) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania (viď aj rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/205/2009).

Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody, ako aj dôvody uvedené v rozhodnutí prvostupňového súdu, odvolací súd rozhodnutie okresného súdu v celom rozsahu potvrdil ako vecne správne.

Vo vzťahu k výroku rozsudku o priznaní náhrady trov vedľajšiemu účastníkovi na strane odporkyne, odvolací súd uvádza nasledovné :

Podľa ust. § 142 ods. 1 O. s. p. účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. V prejednávanej veci navrhovateľ úspešný nebol, preto mu v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. vznikla povinnosť nahradiť trovy konania protistrane.

Procesná aktivita vedľajšieho účastníka evidentne súvisí s ochranou spotrebiteľa, ktorej sa priznáva význam pri zvyšovaní kvality života. Takýmto prostriedkom ochrany môže byť aj inštitút náhrady trov konania, v rámci ktorého nemožno poprieť aj jeho sankčnú povahu (viď ja rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 MCdo 4/2010, rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 281/2011). Dôležitá je pri trovách konania aj ich náhradová funkcia.

Občiansky súdny poriadok v ust. § 24 a nasl. umožňuje každému účastníkovi dať sa zastúpiť v konaní zástupcom, ktorého si zvolí. Takýmto zástupcom môže byť i advokát. Občiansky súdny poriadok vo svojich ustanoveniach pritom nevylučuje, aby účastník odborne spôsobilý uplatňoval svoje záujmy v konaní pred súdom sa nemohol dať zastúpiť zástupcom a aby len z tohto dôvodu mu nemala byť priznaná náhrada trov vzniknutých v súvislosti s právnym zastupovaním. U právnických osôb zameraných na kolektívnu ochranu práv môže ísť o rôzne záujmové zameranie a dokonca špecializáciu. Služba advokáta je pochopiteľná a logická, pretože úspech v súdnom konaní je determinovaný nielen tým, kto a aké právo má (hmotnoprávny aspekt), ale aj schopnosťou toto právo uplatniť (procesnoprávny aspekt). Náklady s tým spojené sú v zásade účelné. Vyššie uvedené sa v plnej miere vzťahuje tiež na možnosť vedľajšieho účastníka dať sa zastupovať v konaní advokátom. Nemožno súhlasiť s názorom, že občianske združenie, ktoré bolo založené na ochranu práv spotrebiteľa, musí vo svojej podstate samo o sebe zabezpečovať aj právne služby a ochranu práv spotrebiteľa po právnej stránke. Zabezpečenie právneho zástupcu z radov advokátov je plne v súlade s plnením účelu a poslania tohto občianskeho združenia, pretože najmä v súčasnosti, pri komplikovanej právnej úprave a často meniacej sa legislatíve, pri potrebe naštudovania a zvládnutia noriem Európskej únie je nepochybné, že zastupovanie kvalifikovaným právnym zástupcom z radov advokátov je nutné a žiaduce, pričom nijakým spôsobom sa takto nespochybnuje podstata a poslanie občianskeho združenia.

Nieť dôvodu u právnických osôb zameraných na ochranu práv spotrebiteľov vylučovať ich z právnej ochrany, ktorej súčasťou je aj náhrada ich nákladov v občianskom súdnom konaní. Ochrana práv spotrebiteľa v tomto konaní zo strany vedľajšieho účastníka bola účinná, nakoľko po jeho vstupe do konania sa vedľajší účastník vo veci vyjadril, namietal premlčanie nároku navrhovateľa, ale i nedostatok jeho aktívnej legitímácie, čo boli úkony nepochybne na prospech spotrebiteľky, teda odporkyne v tomto konaní. Činnosť vedľajšieho účastníka bola účelná, pretože viedla k sledovanému cieľu za použitia primeraných prostriedkov. Pokiaľ činnosť vedľajšieho účastníka viedla k sledovanému cieľu, nie je možné hodnotiť ju ako neúčelnú, a to aj za takého stavu, že súd z úradnej moci je povinný prihliadať na premlčanie nároku dodávateľa, resp. na existenciu neprijateľných zmluvných podmienok.

Vzhľadom na vyššie uvedené bolo rozhodnutie okresného súdu aj vo výroku, ktorým uložil navrhovateľovi povinnosť nahradiť vedľajšiemu účastníkovi na strane odporkyne trovy konania správny, v dôsledku čoho ho odvolací súd v zmysle ust. § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté postupom v zmysle ust. § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p. a ust. § 151 ods. 1 O. s. p.. Navrhovateľ v odvolacom konaní nebol úspešný. Pokiaľ ide o odporkyňu a vedľajšieho účastníka na strane odporkyne, boli v odvolacom konaní plne úspešní, avšak náhradu trov odvolacieho konania si neuplatnili, tieto im zo spisu ani nevplývajú, preto odvolací

súd rozhodol, že odporkyni a vedľajšiemu účastníkovi na strane odporkyne náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.
Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.